

Hiába boldogujéveznek nekünk a millióknak, ez a nyegle, üres, szajkóricácsolás nem fog ránk boldogabb esztendő hozni a mostaninál. Hiába irunk egyik numerus helyett másikat, hiába jelentik, hogy elmúlt a kolera vagy a Tisza-kormány, ez csak ujesztendők ajándéknak illik be, de nem jelenti azt, hogy most már minden jóra fordul.

A mi boldog ujesztendőket nem jámbor jókívánságok teremtik meg, hanem magunknak kell megcsinálnunk. Minden kalapácsütés, ami ennek a csapnivaló társadalmi rend falainak a bontásánál elhangzik, minden csapás, amit a proletárokól mér a politikai és gazdasági hatalom arcába, egy-egy megszégyenítő jelentés arról, hogy utban van az igazi ujesztendő, a mi boldog újévünk, ami nem jámbor kívánságok, hanem a lelkes harcok és bátor küzdelmek nyomán jár.

— **Az első magyar Dreadnought keresztelésére** nagyban készülődik a fiemei Ganz-Danubius-hajógyár vezetősége. Rengeteg pénzt, százazretket dobnak ki a vendégek fogadtatására ebben a nyomorúsággal és pénzihiánnyal küzködő esztendőben. A trónörökös és kísérete számára szolgáló sátor egymaga *negyvenezer koronába kerül*, ami megfelel negyven munkás átlagos évi keresetének. Mennyi könnyet lehetne föl-száritani, mennyi vigasztalást lehetne nyújtani ezzel az összeggel, ha a nemrég halálos szerencsétlenséget szenvedett munkások családtagjai között szétosztanák. De mit törődik a tőke a munkások nyomorával? A tőkének a profit a fontos és az, hogy a Dreadnought körül elkápráztató fényt és pompát fejtsen ki az uralkodó osztály képviselőinek meglegedésére.

— **Öt millió iskolára.** Azoknak a keveseknek a száma, akik a vagyoniukat, amit a sirba nem vihetnek magukkal, igazán kulturális és hasznos célra hagyományozzák, amint azt rövidesen megirtuk, szaporodott eggyel, aki erdei iskolákra öt millió márkát hagyott Berlin városának. Mint most írják, az adományozót Repphahn-nak hívták s orosz volt, Oroszországban is élt. Hogy miért hagyta berlini intézménynek millióit, azt nem tudják.

— **Vasutassors.** Hajdu András pályaoírt az Olaszliszka—Tolcsva-i pályaudvaron elgázolta egy személyvonat. A kerekek levágták mind a két lábát.

— **A pénz ördöge.** (A községi bíró is pénzhamisít?) Két budapesti detektív érkezett e hét elején a kolozsmenti Magyaróadás községbe és a helybeli csendőrökkel együtt nyomozni kezdtek. Névtelen följelentés alapján pénzhamisítót kerestek. Azután éjnek idején átmentek a szomszédos Vista községbe, özvegy Gáspár Mártonné portájára. Fölköltötték az öregasszonyt, házkutatást tartottak, majd elnéztek a községben lakó mészégető asszonyokhoz és fél óra alatt öt asszonyt fogtak el. A csendőrök és a detektívek ezután a bíró házába mentek át, a község bíróját, Székely János még ügyben feküdt. Azonnal házkutatást tartottak és az egyik szoba asztalán nagyobb csomagra bukkantak. A bíró azt állította, hogy a csomagot özvegy Gáspár Mártonné zálogban hagyta nála, de nem ismeri a tartalmát. A detektívek fölbontották a csomagot, amelyben egy pénzhamisító gépet találtak. Erre a bírót és az asszonyokat bevitték a marosvásárhelyi ügyészség fogházába. A pénzhamisító fejé tulajdonképpen egy Kaszparidesz Viktor nevű notórius pénzhamisító, akit már régóta keresnek a hatóságok.

— **Éhezették a legénységet.** (A militarizmus büneiből.) Párisból jelentik: A „Muphoi“ francia kirkáló kapitánya jelentette, hogy e hónap 19-én lázadás tört ki a hajón. Kétszáznyolcvan haditengerész megtagadta a szolgálatot, mert nem volt meglegedve az eleséggel. A matrózok fölfegyverkeztek és halállal fenyegették tisztjeiket. A „Muphoi“ éppen Saigon körül kirkált, amikor a zendülés kitört. A tengerészeti parancsnokság szikratáviratban utasította a kapitányt, hogy azonnal térjen vissza Toulonba.

— **A vasutasok boldog újéve.** No, szegény magyar királyi államvasutasok, ti se panaszkodhattok, hogy rólatok teljesen meglegedett mindenki, hogy karácsonyi és újévi ajándékokot a kis Jézuska tarisznyájában maradt. Nem maradt. A Máv. alkalmazottairól a legnagyobb fokú bőkezűséggel gondoskodott a legfelsőbb hatalom, hogy az ujesztendők jól kezdődjenek, ha már eddig minden évük rosszul végződött.

A Máv. hivatalos lapja hozta meg rendeltet alakjában a panaszok és nyomorúsággal verekedő vasutasoknak azt a boldog karácsonyi és újévi meglepetést, amely egyszerre elhallgattat minden panaszt és amely egy csapásra megszünteti a vasutasok nyomorúságát. Nem esoda, ha ezt az ajándékot minden vasutas az ablakába tette. No igen, mert nagyon büszkék rá és roppant boldogok lettek tőle.

Az történt ugyanis, hogy a király a hadügyminiszterhez intézett legfelsőbb elhatározásával megengedte, hogy a válság alkalmával a csapatszállítások példás előkészítése és lebonyolítása körül teljesített szolgálatukért a Máv. személyzetének legfelsőbb elismerése tudtul adassék.

Ez az elismerés elment a hadügyminisztertől a kereskedelmi miniszterhez. Annál éppen csak megmelegedett, rögtön sietett az elnök-igazgató urhoz, Marx Jánoshoz, aki azon meglepetésben a hivatalos lapban közhírré tette, tudtára adta a vasutasoknak, hogy ez a legfelső elismerés „*jogosan teheti boldoggá és büszkévé intézetünk minden egyes alkalmazottját*“.

No, igen, csak hogy a boldogságnak és büszkeségnek ez a fajtája csak a meglegedett és a jóllakott emberhez illik. Legfelsőbb elismeréssel még egy ember se lakott jól és nagyon vékony alap az ilyesmi a boldogságra és a büszkeségre.

A Máv.-nál például most tömegesen bocsájtják el a munkásokat a pályaföntartástól. Azokat, akik legfelsőbb királyi elismerést kaptak. Redukálták a munkaidőt és a műhelyekben, fűtőházakban, raktárakban 70—80—100 koronát keresnek havonként azok az ipari munkások, akiknek királyi elismerés járt ki.

Kik hát azok a boldogok és büszkék a Máv.-nál? A hivatalnokokat ne számítsuk, hiszen ők is küzdenek a hivatalnok-nyomorúsággal. Boldogok és büszkék lehetnek a Máv.-igazgatók, akik fejenként 4—4 ezer korona ajándékot, a pénzügyi főigazgató, aki 5 ezer koronás jutalmat, az elnökigazgató, aki 9 ezer korona ajándékot vágtak zsebre. Ezek az urak boldogok és büszkék lehetnek az ajándékukra, de mire legyenek büszkék a munkások, akiknek ezrei közül itt Pesten csak egyetlen egy kapott 30 koronát.

— **Egy kórház botránya.** Párisból jelentik: Loriantban a köz-kórház igazgatónőjét a város polgármestere a napokban fölmentette állásától. Az igazgatónő „tulságos“ szigorral bánt a betegekkel, amellel a konyhára kevés gondot fordított, úgy, hogy a szerencsétlenek alig kaptak valamit enni és az a kevés is élvezhetetlen volt. A fölmentés közvetlen oka azonban az volt, hogy egy beteget félholtra vertek. Egy kis hétéves gyerek volt az áldozat, akit valami jelentéktelen csínytevésért a bolondok zárkájába csuktak. A szegény gyerek itt rémületében és kétségbeesésében hangosan jajveszékelt. Kinzói erre addig korbácsolták, amíg elhallgatott. A végén a gyerekről letépték ruháit és így hagyták magára a zárkában három óra hosszat. A gyerek a nagy hidegben kegyetlenül megfázott és erős orrvérzést kapott, amit alig tudtak elállítani. A vizsgálat előtt lesz folytatása. A vizsgálat már meg is indult a törvényszék részéről, de az igazgatónő tagadta a terhére rótt dolgokat.

— **Megfagyott az országúton** Bozsics Márton 50 éves földműves, aki Hercegszántó faluba készült menni. A határban való vándorlás közben meglepte az éjjeli szélvihar és a metsző hideg szél elől szalmakazalba bujt. Másnap reggel ott találtak rá megfagyva.

— **Gyermekek kizsákmányolása az edényáruházban.** Írják nekünk: Hétfőn délután bementem feleségemmel a Dohány-utca és Klauzál-utca sarkán lévő „Wiener edényáruház“-ba, hogy apróságokat vásároljak. A hatalmas nyitott üzlethelyiségből életveszedelmes, korlát nélküli deszkalépcső vezet az alsó tűzfészek — pincehelyiségbe, ahol vásári öszszevisszaságban vannak az üveg-, porcellán- és bádgedények fölhalmozva. Az üzletben fölöttet nem láttam s így mikor valamiféle árunak az árát meg akartam tudni, egy apró, pupos, rongyosruhájú, alig tízéves kisleányhoz fordultam: mondja meg, hol vannak az elárúsítók, mert vásárolni szeretnék. A szegény gyerek azonban a legnagyobb meglepetésemre azt válaszolta, hogy ő itt elárúsítóleány s a társai, a 9, 11 éves gyerekek is mind alkalmazottak. A legidősebb közülük 15 éves. Ahogy végignéztem a hosszú bolthelyiségen, megdöbbenve láttam, hogy az egész üzletben ezek a kicsiny, fejletlen, rosszul táplált, cse-nevész proletárgyerekek az alkalmazottak és csodálkozva állapítottam meg, hogy a főváros szívében, törvény ellenére, egy boltos harminegyven tizenéves aluli leányt dolgoztat. Az üzletben való tartózkodásom további folyamán pedig olyan dolgokat észleltem, hogy föl kell hívnom a rendőrség figyelmét a „Wiener edényáruházra“. Az üzlet egyik proletárleánya, D. Stefi miközben összeszámlálta a vásárolt dolgokat, mosolygott. Meleglatta ezt egy a kassza mellett álló bizonyos Löwi Hermann és ráírvallt a leányra: — taknyos, mit nevet! Majd kap büntetést! — és ezzel odaugrott egy palatáblához, amelyen már néhány „rossz“ gyerek neve diszelgett, hogy fölírja szegény D. Stefit is. Rászoltam a rabszolgafölügyelőre: ne írja föl a szegény gyereket, majd beszéltettem a sarkon posztoló 2473. számú rendőrt, igazolja a hadonászó embert. Ez még a lincseléssel fenyegető tömeg és a rendőr előtt is ismételte durva sértéseit. (Szegény, ártatlan D. Stefit pedig egy negyed óra múlva kidobták a boltból). Kértem a főkapitány urat, szándékozik-e szigorú vizsgálatot indítani a „Wiener edényáruház“ ellen, mert ebben az „üzletben“ napi 12 órai munkaidő alatt, maximálisan negyven korona havi fizetéssel, az 1884. évi 17. t.-c., vagyis az ipartörvény 115. §-ának teljes fölruzásával, kilenc- és tizenéves, fejletlen, iskolaköteles gyerekleányokat dolgoztatnak. (Aláírás.)

— **Munkaközben.** Keon Frigyes némeformszági mérnök, aki Tokajban a Reichmann-féle kőbánya sodronypályájának építési munkáját vezette, fölment a tíz méter magas állványra, mert lentől nem tudta magát megértetni a magyar munkásokkal. Lefelé jövet elszédült és lezuhant. Súlyos belső sérülései mellett elvesztette a beszélő képességét. Életben maradásához kevés remény. — Fiumében a Smith és Meynier-féle papirgyárban szerdán délelőtt a cigarettapapirgép hengerelője elkapta Fazekas József műszaki tisztviselő jobb kezét, amelyet tőből leszakított. A szerencsétlenül járt fiatal ember 19 éves.

— **Menekülés a halálba.** Szerdán reggel a Rákóczi-ut 19. számú házban mellbelőtte magát Todorovics Nándor 19 éves újságárus. Nyomban meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. — A Teleki tér 1. számú házban szerdán délelőtt morfiummal megmérgezte magát K. János droguista felesége. Azonnal a mentőket hívták hozzá, akik a Rókusba vitték. Állapota aggasztó. — P. László debreceni mérnök 25 éves felesége mellbelőtte magát. Az asszony válómálban van férjétől, aki az öngyilkosság alkalmával Nyiregyházán volt. A revolverdörrenésre befutott a cselődség. P.-né eszméletlenül volt és rendelkezett, hogy hívják el egy férfi-ismerősét. Hir szerint ez a férfi el akarta venni P.-né a válas után, de a házasság elé akadályok gördültek és ezért akart megválni az élettől. P.-nének két gyermeke van. Az asszonyt súlyos sérüléseivel szanatóriumba szállították.